

SL

SL

SL

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 21.4.2010
COM(2010)173 konč.

**POROČILO KOMISIJE
EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU**

O VMESNEM PREGLEDU ZUNANJEGA MANDATA EIB

{SEC(2010) 442}

KAZALO

1.	Uvod.....	3
2.	Ustreznost in izvajanje poslov EIB po regijah.....	3
2.1.	Predpristopne države.....	4
2.2.	Sosedske države	5
2.2.1.	Sredozemsko sosedstvo.....	5
2.2.2.	Vzhodno sosedstvo in Rusija	6
2.3.	Azija in Latinska Amerika	7
2.4.	Južna Afrika	7
3.	Dodana vrednost poslov EIB in jamstvo EU	8
3.1.	Finančna dodana vrednost.....	8
3.2.	Nefinančna dodana vrednost.....	9
4.	Sodelovanje s Komisijo in mednarodnimi finančnimi institucijami/evropskimi dvostranskimi finančnimi institucijami.....	10
4.1.	Sodelovanje s Komisijo.....	10
4.2.	Sodelovanje z mednarodnimi finančnimi institucijami/evropskimi dvostranskimi finančnimi institucijami	10
5.	Sklep.....	11

1. UVOD

Dejavnosti Evropske investicijske banke (EIB) zunaj EU predstavljajo približno 10 % njenih skupnih dejavnosti. Leta 2009 so projekti, sklenjeni zunaj EU, znašali 8,8 milijarde EUR od celotnega financiranja EIB v višini 79,1 milijarde EUR.

Večina poslov zunanjega financiranja EIB je upravičena do jamstva proračuna EU, ki krije politična ali državna tveganja. To jamstvo se zagotovi v obliki mandata (tako imenovan „zunANJI mandat“), ki ima obliko sklepa Parlamenta in Sveta. Jamstvo EU je bilo nazadnje spremenjeno s Sklepom št. 633/2009/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009¹ (v nadaljnjem besedilu: Sklep). Zunanji mandat za obdobje 2007–2013 trenutno zajema 64 držav in/ali ozemelj v predpristopnih državah, sosedskih državah, azijskih in latinskoameriških državah ter Južnoafriško republiko.

V nasprotju s tem dejavnost EIB v državah AKP ureja ločeni Sporazum o partnerstvu AKP-EU („Sporazum iz Cotonouja“), ki ga financira Evropski razvojni sklad (ERS)².

Poleg posojil, ki jih EIB dodeljuje na podlagi zunanjega mandata, in posojil v okviru Sporazuma iz Cotonouja lahko EIB na podlagi člena 16 svojega statuta na lastno odgovornost daje posojila tretjim državam za dejavnosti z višjo bonitetno oceno.

Člen 9 Sklepa zahteva, da mora Komisija predložiti vmesno poročilo o izvajanju tega Sklepa, ki mu doda predlog njegove spremembe, pri čemer se mora med drugim opirati na zunanje ocene. To sporočilo (v nadaljnjem besedilu: Poročilo) in priložen delovni dokument služb (DDS) – skupaj v nadaljnjem besedilu: ocena – temeljita na zunanji oceni, ki jo je nadziral in upravljal upravljalni odbor „modrih oseb“, na oceni zunanjih svetovalecev (COWI) in posebnih ocenah oddelka EIB za ocenjevanje. Ocena predstavlja in ocenjuje financiranje EIB na podlagi sedanjega mandata do konca leta 2009. DDS vključuje tudi podrobno predstavitev dejavnosti zunanjega financiranja EIB v letu 2009. Celoten sveženj predstavlja tako vmesno poročilo, ki ga predvideva člen 9 Sklepa, in letno poročilo za leto 2009, ki ga predvideva člen 6 Sklepa. Ugotovitve poročila so podlaga za spremljajoči zakonodajni predlog spremembe Sklepa.

2. USTREZNOST IN IZVAJANJE POSLOV EIB PO REGIJAH

Na podlagi ocene je bilo ugotovljeno, da so bili posli EIB na podlagi mandata v obdobju 2000–2009 skladni z zunanjimi politikami EU, pri čemer se priznava, da so bile slednje široko opredeljene, zaradi česar je imela EIB precej možnosti, da je delovala na večini naložbenih področij. V oceni je bilo ugotovljeno, da bi bilo usmerjanje v ključne cilje politike EU uspešnejše, če bi obstajala strateška razvrstitev ciljev po pomembnosti. Zato se predlaga vzpostavitev jasnejše povezave med cilji politike EU in njihovim operativnim izvajanjem s strani EIB.

¹ Sklep o odobritvi jamstva Skupnosti Evropski investicijski banki za izgube pri posojilih in jamstvih za posojila za projekte zunaj Skupnosti (UL L 190, 22.7.2009, str. 10).

² Poleg tega EIB daje državam AKP na voljo posojila iz lastnih finančnih sredstev, ki so krita z jamstvom držav članic.

Poleg tega se v oceni sklepa, da je sedanji sistem določanja regionalnih ciljev v uvodnih izjavah sklepa o mandatu razmeroma tog, saj ne upošteva razvijajočih se politik EU, prednostnih nalog in spreminjajočih se okoliščin. V sedanjem sistemu obenem obstaja tveganje, da bo EIB želela izpolniti preveč različnih ciljev, kar bi omejilo njene možnosti, da na področjih, na katerih ima primerjalne prednosti, zagotovi dodano vrednost.

Naslednja preglednica prikazuje zneske, ki jih je EIB sklenila na podlagi jamstva EU, porazdeljene po regijah. Konec leta 2009, po treh letih sedemletnega mandata ali 43 % porabljenega časa, je bilo sklenjenih 46 % skupnega najvišjega določenega zneska za mandat. Vendar pa med regijami obstajajo precejšnje razlike: izraba mandata je bila zlasti visoka v predpristopnih državah in Aziji, v skladu s povprečjem za južno sosedstvo in Latinsko Ameriko, nizka pa v vzhodnem sosedstvu in Rusiji. Zaradi dosedanjega dobrega napredka pri izvajanju mandata in predfinanciranjem EIB kot odgovora na krizo, ki se bo najverjetneje nadaljevala v letu 2010, je verjetno, da bo EIB še pred koncem mandatnega obdobja dosegla nekaj regionalnih najvišjih določenih zneskov, zlasti v regijah predpristopnih držav ter azijskih in latinskoameriških regijah.

Preglednica 1 – Stopnja zavezanosti na podlagi mandata za obdobje 2007–2013 konec leta 2009

	Najvišji določeni znesek financiranja za 2007–2013 (v mio EUR)	Neto sklenjena financiranja na dan 31. 12. 2009 (v mio EUR)	Neto sklenjena financiranja na dan 31. 12. 2009 (v odstotku najvišjega določenega zneska)
Predpristopne države	8 700	5 262	60
Južno sosedstvo	8 700	3 860	44
Vzhodno sosedstvo in Rusija	3 700	403	11
Azija	1 000	616	62
Latinska Amerika	2 800	1 305	47
Južna Afrika	900	483	54
Skupaj	25 800	11 929	46

DDS vsebuje podrobno analizo razporeditve financiranja EIB na podlagi mandata po sektorjih, tako v celoti kot po regijah, ter stopnje izplačil.

2.1. Predpristopne države

Obseg mandata za predpristopne države je najširši od regionalnih mandatov, saj lahko EIB podpre širše prednostne naloge pristopnih in evropskih partnerskih sporazumov ter stabilizacijsko-pridružitvenih sporazumov.

Financiranje EIB v sedanjih predpristopnih državah na podlagi jamstva Skupnosti in na lastno tveganje banke se je v obdobju 2000–2009 precej povečalo zlasti zaradi močno povečane dejavnosti v Turčiji (s povprečnih 500 milijonov EUR/leto v prvih letih obdobja 2000–2007

na več kot 2,5 milijarde EUR/leto v letih 2008 in 2009). Leta 2009 so vsa posojila EIB v predpristopnih državah dosegla 4,3 milijarde EUR, od tega 2,9 milijarde EUR na podlagi jamstva EU.

Glavno področje dejavnosti je bil prometni sektor s 50 % skupnega obsega posojil na podlagi prejšnjega mandata in do zdaj doseženimi 39 % na podlagi sedanjega mandata. Temu sledijo globalna posojila, predvsem za MSP, ki so z 22 % v prejšnjem mandatu dosegla 30 % v sedanjem. Precejšnje povečanje dejavnosti v sektorju MSP v zadnjih nekaj letih je posledica potrebe po podpori finančnega sektorja v srednji in vzhodni Evropi, da bi se v času finančne krize financiralo realno gospodarstvo. V okviru teh prizadevanj je EIB začela tudi tesno sodelovati z Evropsko banko za obnovo in razvoj (EBRD) in Skupino Svetovne banke v okviru skupnega akcijskega načrta mednarodnih finančnih institucij (MFI). V letih 2008 in 2009 so bila v predpristopnih državah sklenjena globalna posojila za MSP v višini 3,8 milijarde EUR, kar ustreza 49 % vseh poslov EIB. V skladu s tem se je stopnja letnih izplačil v primerjavi s stopnjo iz leta 2007 podvojila.

Na podlagi ocene je bilo ugotovljeno, da je EIB s financiranjem ustreznih projektov in podpiranjem politik EU zagotovila precejšnjo podporo predpristopnim državam v okviru procesa širitve. Kljub temu je bil delež posojil za okoljsko infrastrukturo nizek (4 % oziroma 2 % obsega posojil na podlagi dveh mandatov) in bi ga bilo treba glede na prednostni značaj, ki ga temu sektorju daje *pravni red Skupnosti*, ter visoke naložbe, ki so potrebne za izpolnitev zadevnih obveznosti, precej povečati. Za projekte na področju okoljske infrastrukture je bila zaradi njihove zahtevnosti in upravnega bremena značilna posebno nizka stopnja izplačil, zaradi česar je treba povečati sredstva, ki jih EIB namenja pripravi projektov in nadzoru v tem sektorju, tudi prek tehnične pomoči. Na podlagi ocene je bilo ugotovljeno tudi, da bi EIB lahko v več primerih pomagala nosilcem projektov pri oblikovanju projektov, če bi imela na voljo več osebja in sredstev tehnične pomoči, ni pa se predlagalo, da bi se morala EIB vključiti v bolj splošno vzpostavljane institucij, kar v nobenem primeru ni v njeni pristojnosti.

2.2. Sosedske države

2.2.1. Sredozemsko sosedstvo

V sredozemski regiji, predvsem po uvedbi sklada FEMIP³, je bila EIB usmerjena predvsem v spodbujanje razvoja zasebnega sektorja in spodbudnega okolja, vključno z naložbami v gospodarsko infrastrukturo, promet, energetiko, okolje in telekomunikacije. Po uvedbi sklada FEMIP leta 2002 in njegovem povečanju leta 2006 je dejavnost EIB čedalje bolj postajala dragocen sestavni del evro-sredozemske politike in Unije za Sredozemlje. Letna posojila so se povečala s povprečnih 773 milijonov EUR/leto v obdobju 2000–2002 na 1 378 milijonov EUR/leto v obdobju 2007–2009. Medtem ko so posojila EIB v okviru prejšnjega mandata dosegla skupen najvišji določen znesek, stopnje posojil v okviru sedanjega mandata pa so v skladu s pričakovanji, je bila uporaba sklada za evro-sredozemske naložbe in partnerstvo na lastno tveganje do zdaj počasnejša. V okviru teh lastnih tveganih sredstev je odbor guvernerjev EIB za obdobje 2007–2013 dal na voljo skupaj 2 milijardi EUR⁴, od tega jih je bilo 14 % razporejenih konec leta 2009.

³ Sklad za evro-sredozemske naložbe in partnerstvo.

⁴ V obdobju 2000–2006 je bila v okviru Sklada za evro-sredozemske naložbe in partnerstvo I na voljo 1 milijarda EUR, od tega je bilo razporejenih 0,63 milijarde EUR.

Okvir FEMIP, ki vključuje tesno kombinacijo posojil EIB z nepovratnimi sredstvi iz proračuna EU za tehnično pomoč in tvegani kapital, skupaj s tesno vključenostjo partnerskih držav v strateško načrtovanje dejavnosti EIB pomeni, da so dejavnosti EIB močno povezane s političnimi prednostnimi nalogami EU.

V okviru sedanjega mandata so posojila za zasebni sektor znašala 35 % skupnega zneska sklenjenih financiranj, medtem ko so v okviru prejšnjega mandata znašala 23 %. To povečanje je posledica globalnih posojil MSP (ki so znašala 16 % skupnih posojil na podlagi novega mandata), zasebnih vlaganj v industriji (10 %) in spodbujanja vključevanja zasebnega sektorja prek javno-zasebnih partnerstev v okoljske in druge infrastrukturne projekte (9 %). Poleg tega je v zadnji treh letih EIB napredovala pri izvajanju posebnega finančnega okvira FEMIP, v okviru katerega EIB financira posle zasebnega sektorja z višjim tveganjem v sredozemskih državah. Posojilno dejavnost EIB so v sredozemskih državah koristno dopolnjevale naložbe zasebnega kapitala, ki so v zadnjih petih letih znašale povprečno 44 milijonov EUR na leto. Ne glede na ta napredek bi bilo treba storiti še več za podporo razvoja lokalnega zasebnega sektorja, kar je ključna prednostna naloga za sredozemske države, podpreti pa je treba tudi paradne projekte v okviru pobude Unija za Sredozemlje.

Maja 2008 je Komisija predložila zakonodajni predlog za spremembo člena 23 uredbe o ustanovitvi Evropskega instrumenta sosedstva in partnerstva⁵, ki bi, če bi bil sprejet, omogočil uporabo ponovnih tokov iz preteklih poslov na podlagi sklada FEMIP, s čimer bi se povečala njegova podpora zasebnemu sektorju v sredozemskih državah. Evropski parlament je predlog sprejel, Svet pa je njegovo preučitev preložil.

2.2.2. *Vzhodno sosedstvo in Rusija*

Financiranje na podlagi prvega mandata za Rusijo⁶ ter drugega mandata za Rusijo, Ukrajino in Moldavijo je EIB sklenila delno (85 % od razpoložljivih 100 milijonov EUR oziroma 46 % od razpoložljivih 500 milijonov EUR). Na podlagi nadaljnjega in sedanjega mandata je bilo konec leta 2009 sklenjenih samo 11 % razpoložljivega zneska v višini 3,7 milijarde EUR. Trije novi posli so bili sklenjeni v prvem četrtletju 2010, tako da skupna poraba znaša 748 milijonov EUR ali 20 % razpoložljivega zneska. Kar zadeva izplačila, je bil znesek, sklenjen na podlagi prvega mandata, izplačan v celoti, medtem ko je bila ena tretjina, sklenjena na podlagi drugega mandata, izplačana konec leta 2009. V sedanjem mandatu je bilo konec leta 2009 izplačanih 29 % sklenjenega zneska.

Razloge za tako počasno koriščenje je mogoče pripisati več dejavnikom, predvsem ozki sektorski usmeritvi mandatov, političnemu in gospodarskemu okolju partnerskih držav, ki jih je kriza močno prizadela, omejenim naložbam s strani nosilcev projektov v regiji v sektorjih, v katere je bil mandat usmerjen⁷, in času, potrebnem za določitev delovnih rešitev za sofinanciranje z EBRD. Nekaj naložb je bilo tudi odloženih zaradi slabe priprave projektov in omejenih zmogljivosti za izvajanje, s katerimi so razpolagali nosilci projektov v regiji. Poleg tega je bilo nekaj projektov v prometnem sektorju v Rusiji ustavljenih zaradi sporov med EU in Rusijo glede cestnin in tovarnin ter pravic do preletov čez Sibirijo.

⁵ Uredba (ES) št. 1638/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 2006 o splošnih določbah o ustanovitvi Evropskega instrumenta sosedstva in partnerstva.

⁶ Okoljsko partnerstvo severne dimenzije.

⁷ V skladu s Sklepom bi se EIB v vzhodnem sosedstvu in Rusiji morala usmeriti v promet, energetiko, telekomunikacije in okoljsko infrastrukturo. Financiranje MSP je v vzhodnih partnerskih državah postalo upravičeno šele pred kratkim.

Razmeroma neprilagodljiv značaj memoranduma o soglasju, ki ureja sodelovanje med Komisijo, EIB in EBRD, ter omejeni kadrovski viri EIB so zmanjšali učinkovitost ukrepov EIB v tej regiji. Komisija, EIB in EBRD trenutno preučujejo zgoraj naveden memorandum o soglasju, da bi okrepile svoje sodelovanje.

2.3. Azija in Latinska Amerika

Sklep izrecno zahteva ponovno preučitev ciljev mandata za Azijo in Latinsko Ameriko, ki so bili v okviru sedanjega mandata razširjeni, da bi poleg podpore prisotnosti EU prek neposrednih tujih naložb ter prenosa tehnologije ter znanja in izkušenj vključevali tudi okoljsko trajnost, vključno s podnebnimi spremembami in energetske varnostjo. Poleg tega se od EIB zahteva, da svoje dejavnosti postopno uskladi s strategijo sodelovanja EU in da svoje financiranje razširi na več držav, vključno z manj naprednimi.

Kar zadeva obseg, je EIB na podlagi prejšnjega mandata državam Azije in Latinske Amerike namenila celoten razpoložljiv znesek, na podlagi sedanjega pa je namenila že več kot 50 % skupnega najvišjega zneska. Večina posojil (93 %) v Latinski Ameriki na podlagi sedanjega mandata je namenjena telekomunikacijskemu in proizvodnemu sektorju, da bi se podprla prisotnost EU. Vzporedno s tem je EIB sklenila nekaj posojil za podporo okoljske trajnosti, predvsem na področju obnovljivih virov energije (7 %). Večina posojil v Aziji je bila namenjena obnovljivim virom energije in omilitvenim ukrepom po naravni katastrofi (76 %), preostanek pa je bil namenjen neposrednim tujim naložbam. EIB je sklenila tudi dva posla na lastno tveganje: 500 milijonov EUR okvirnega posojila je namenila podpori projektov, povezanih s podnebnimi spremembami na Kitajskem, eno posojilo pa projektom hidroenergije v Panami. Preusmeritev posegov EIB k dejavnostim z višjo dodano vrednostjo v podporo okoljske trajnosti v Aziji je treba oceniti za zadovoljivo, v Latinski Ameriki pa ga je treba še izboljšati. Stopnje izplačil v regijah so bile najvišje (80 % razporejenih zneskov na podlagi prejšnjega mandata), kar predstavlja tudi razmeroma visok delež projektov zasebnega sektorja, ki so pogosto izplačani hitreje kot na primer veliki infrastrukturni projekti javnega sektorja.

Na podlagi ocene je bilo ugotovljeno, da je zaradi majhnega obsega mandata za Azijo in Latinsko Ameriko in zaradi zelo omejenega operativnega osebja EIB ter pomanjkanja virov pod ugodnejšimi pogoji za EIB prezahtevno, da bi dosegla številne cilje, ki so bili opredeljeni v okviru mandata za Azijo in Latinsko Ameriko. Na primer, EIB se težko usmeri v manj napredne države, predvsem tiste, ki se soočajo s strogimi zahtevami glede koncesivnosti pri dolgih. Poleg tega je bilo ugotovljeno tudi, da ni nobenega razloga za ohranitev cilja podpiranja prisotnosti EU, predvsem podpiranja neposrednih tujih naložb, saj ima EIB možnost, da takšno dejavnost financira na lastno tveganje, dodana vrednost takšne dejavnosti pa je omejena v primerjavi z drugimi prednostnimi nalogami, ki jih v tem mandatu podpira EIB, kot so ukrepi za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje tem spremembam ter učinkovitost sredstev.

2.4. Južna Afrika

EIB je v Južni Afriki sklenila posojila v celotnem znesku, ki je bil razpoložljiv na podlagi prejšnjega mandata, v okviru sedanjega mandata pa je že dodelila 54 % razpoložljivega zneska. EIB svoje dejavnosti usmerja v javne infrastrukturne projekte (v cenovno dostopna socialna stanovanja in z njimi povezano urbano infrastrukturo) ter globalna posojila za MSP. Posojilno dejavnost je smiselno dopolnjevala s svetovanjem na področju skladov tveganega kapitala, ki jih je vzpostavila Komisija.

Posli EIB v Južni Afriki so bili učinkoviti predvsem v javnem sektorju, ki ima velike potrebe po naložbah na področju gospodarske in socialne infrastrukture. Posli v zasebnem sektorju so bili najučinkovitejši, ko so se izvajali v sodelovanju z lokalnimi finančnimi posredniki. EIB bi lahko z izkoriščanjem možnih sinergij z dejavnostjo v okviru Sporazuma iz Cotonouja prispevala tudi k regionalnemu povezovanju.

3. DODANA VREDNOST POSLOV EIB IN JAMSTVO EU

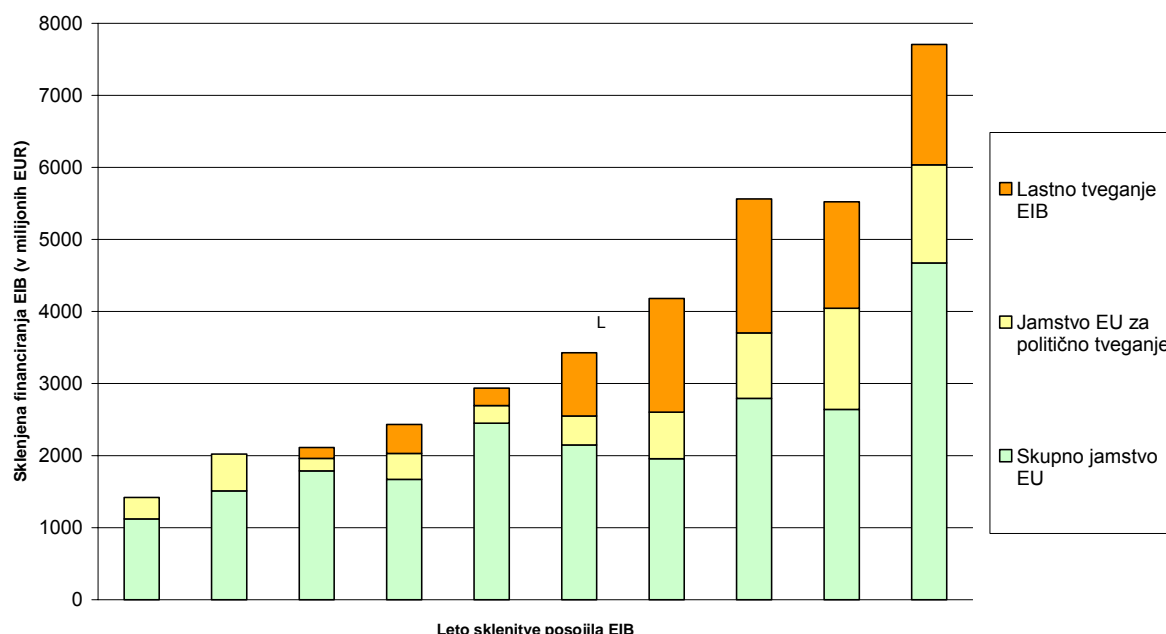
3.1. Finančna dodana vrednost

EIB zagotavlja finančno dodano vrednost predvsem tako, da nudi visoke zneske posojil z daljšo ročnostjo in podaljšane plačilne roke po ugodnih pogojih, ki niso na voljo na trgu. Na podlagi ocene je bilo ugotovljeno, da je dodatnost posebej visoka v poslih javnega sektorja, predvsem pri naložbah v infrastrukturo. V zasebnem sektorju so posojila EIB zaradi daljše ročnosti dodatna, in sicer predvsem v državah z manj razvitimi finančnimi trgi. Ugotovljeno je bilo, da je finančna dodana vrednost za posojila s krajšo ročnostjo v zasebnem sektorju bolj spodbujevalne narave v smislu, da pomaga privabiti sofinancerje. Dodatnost zagotovljenih posojil EIB je bila pri posojilih za podporo neposrednih tujih naložb EU bolj omejena, kadar je v normalnih okoliščinah za ta namen lažje pridobiti sredstva poslovnih bank.

Jamstvo Skupnosti je bil ključni instrument, ki je EIB omogočil, da se deluje v številnih državah z različnimi posojilojemalci, saj ji je dal možnost, da se sodeluje z državami in pri poslih z višjim tveganjem, in povečal privlačnost finančnih pogojev za posojilojemalce. Na podlagi tega dejstva bi Komisija in EIB morali preučiti omejitve, opredeljene v sporazumu o jamstvu za tvegane posle poddržavnega javnega sektorja, za katere je bilo ugotovljeno, da učinkovito omejuje dostop do posojil manjšim občinam, zlasti v nekaterih državah, kot je Južna Afrika.

Na podlagi Sklepa se je od EIB zahtevalo, da poveča obseg svojih dejavnosti zunaj EU brez opiranja na jamstvo EU. Za predpristopne države ter sredozemske in vzhodne sosedске države, vključno z Rusijo, je EIB vzpostavila zadostna medsektorska lastna tvegana sredstva. Poleg tega je bil vzpostavljen tudi lasten tvegani sklad za energetske trajnost in zanesljivo oskrbo z energijo v višini 3 milijard EUR, ki je med drugim namenjen reševanju vprašanj, povezanih s podnebnimi spremembami. Vendar pa so posojila, ki jih EIB daje na lastno tveganje, omejena na države z višjimi bonitetnimi ocenami in strukture z višjimi bonitetnimi ocenami v državah z najnižjimi bonitetnimi ocenami (npr. Turčija), kar velja tudi za posle neposrednih tujih naložb EU. V zadnjih treh letih je EIB povečala zunanje posle na lastno tveganje, vendar so bili ti osredotočeni predvsem na predpristopne države (zaradi visoke absorpcijske zmogljivosti Turčije in Hrvaške) in Kitajsko.

Preglednica 2 – Razvoj posojilne dejavnosti EIB po vrsti jamstva v obdobju 2000–2009

Na podlagi ocene je bilo ugotovljeno, da so potrebe po naložbah v regijah, ki jih zajema mandat EIB, tako velike, da je treba zajamčena posojila, omejena s čedalje bolj omejenim proračunom EU, dopolniti s precejšnjimi posojili EIB iz njenih lastnih sredstev, in sicer predvsem v državah in pri poslih z višjo bonitetno oceno. S povečanjem zmogljivosti EIB za prevzem tveganja v zunanjih poslih lahko EIB z uporabo lastnega izkaza stanja zagotovi jasno dodano vrednost, pri čemer svoje posle na podlagi jamstva EU usmerja v države in posle, ki sicer težje pridobivajo finančna sredstva na kapitalskih trgih.

Večjo dodano vrednost bi bilo mogoče doseči tudi tako, da bi se izkoristila priložnost za zagotovitev jamstev na podlagi mandata (mandat vključuje to možnost od leta 2007, vendar na njegovi podlagi EIB še ni sklenila nobenih jamstvenih poslov), kar EIB že počne v državah AKP, predvsem za namen zagotovitve jamstev finančnim posrednikom, da bi se zmanjšale kapitalske omejitve. Poleg tega je oddelek EIB za ocenjevanje ugotovil, da bi se dodana vrednost poslov EIB povečala, če bi EIB imela večjo vlogo pri razvoju finančnega sektorja in pri financiranju v lokalni valuti. Vendar pa slednje zahteva prisotnost lokalnega trga menic in obveznic ali trga valutnih zamenjav.

3.2. Nefinančna dodana vrednost

Razen visokega finančnega prispevka, ki ga EIB nudi posojilojemalcem, EIB pozitivno prispeva tudi s svojim procesom ocenjevanja, ki temelji na skladnosti s standardi EU (predvsem na področju okolja in javnih naročil) ter tehničnem in strokovnem znanju s področja gospodarstva projektne osebja EIB. Dodana vrednost je bila višja, ko je EIB prispevala k pripravi projektov prek tehnične pomoči ali ko je s pogodbenimi pogoji zviševala projektne standarde. V fazi spremljanja so bile ugotovljene nekatere pomanjkljivosti, predvsem v zvezi z nadaljnjim spremljanjem pogodbenih obveznosti in spremljanjem poslov prek finančnih posrednikov.

Na podlagi ocene je bilo ugotovljeno, da je dodano vrednost mogoče povečati, predvsem če bi se več sredstev namenilo tehnični pomoči pri pripravi in izvajanju projektov ter za natančnejše spremljanje projektov. Poleg tega se vse od začetka veljavnosti sklepa v juliju 2009 od EIB zahteva, da poveča svojo dejavnost v podporo ciljev razvojne politike EU. To je zahtevna naloga, saj poslovni model EIB ni usmerjen v dejavnosti, za katere je potrebnih veliko sredstev, kot so razvojne finance. Za ta namen bi med drugim bilo treba povečati zmogljivost EIB za ocenjevanje socialnih in razvojnih vidikov projektov, vključno s človekovimi pravicami in tveganji, ki izhajajo iz sporov, ter aktivno spodbujati lokalno posvetovanje z lokalno prisotnostjo. EIB bi morala tudi opredeliti kazalce uspešnosti, ki pokrivajo cilje razvojne politike.

4. SODELOVANJE S KOMISIJO IN MEDNARODNIMI FINANČNIMI INSTITUCIJAMI/EVROPSKIMI DVOSTRANSKIMI FINANČNIMI INSTITUCIJAMI

4.1. Sodelovanje s Komisijo

Na podlagi ocene je razvidno, da se je sodelovanje med EIB in Komisijo, ki je bilo pred letom 2000 zelo omejeno, postopoma okrepilo v obdobju 2000–2009. To sodelovanje poteka na različnih ravneh, od političnega dialoga do skupnih programov in sodelovanja na kraju samem, tudi z vključevanjem delegacij Evropske komisije. Pogoji tega sodelovanja so opredeljeni v memorandumu o soglasju, ki sta ga instituciji sklenili pred kratkim. Vendar pa je bilo ugotovljeno, da je sodelovanje mogoče izboljšati z boljšim oblikovanjem dejavnosti obeh institucij ter zagotovitvijo večje skladnosti in večjega povezovanja v fazi načrtovanja in izvajanja programov.

Primer sodelovanja med Komisijo in EIB je bil sklad FEMIP, ki vključuje tesnejši dialog v okviru upravljalnega odbora FEMIP in srečanj ministrov ter skupne programe za tvegani kapital in tehnično pomoč. Komisija je pred kratkim opredelila tudi niz finančnih mehanizmov v okviru predpristopne pomoči (IPA), evropskega instrumenta sosedstva in partnerstva (ENPI) in instrumenta za financiranje razvojnega sodelovanja (DCI) za združevanje proračunskih sredstev in posojil iz EIB, EBRD in drugih evropskih večstranskih in dvostranskih finančnih institucij. Ti mehanizmi so se pokazali kot dragocena sredstva za povečanje učinkovitosti pomoči, spodbujanje sodelovanja in povečanje sredstev v korist partnerskih držav, čeprav je njihovo združljivost mogoče še izboljšati.

Na podlagi ocene je bilo ugotovljeno tudi, da je treba zagotoviti bolj sistematičen dialog od spodaj navzgor o ključnih strateških dokumentih. Institucije EU – Komisija in na novoustanovljena Evropska služba za zunanje delovanje – bi morale EIB bolj vključiti v opredeljevanje politike ter razvoj državnih in sektorskih strategij, ki bi nato morale prispevati k strategijam, ki se nanašajo na dejavnost EIB. Na projektni ravni bi morala banka okrepiti postopek posvetovanja iz člena 19, ki naj bi EIB še pred končno odobritvijo zagotovil, da so projekti skladni s politikami EU, z zagotavljanjem podrobnejših informacij o tem, kako posli prispevajo k ciljem politike EU.

4.2. Sodelovanje z mednarodnimi finančnimi institucijami/evropskimi dvostranskimi finančnimi institucijami

Sklep izrecno določa, da se morajo posli EIB v še večji meri izvajati v sodelovanju z mednarodnimi finančnimi institucijami (MFI) ali evropskimi dvostranskimi finančnimi institucijami (EBFI). Posebna zahteva je bila določena za sodelovanje z evropskimi

dvostranskimi finančnimi institucijami (in Komisijo) v regiji vzhodnega sosedstva, v Rusiji in v Srednji Aziji.

Ocena kaže, da se je znesek sofinanciranja EIB in MFI/EBFI v zadnjih letih močno povečal in na podlagi mandata v letu 2009 dosegel 60 % skupnega financiranja EIB. V obdobju, ki je zajeto v poročilu, je EIB postopoma sestavila niz memorandumov o soglasju (dvostranskih in večstranskih) z glavnimi MFI/EBFI v različnih regijah poslovanja. Nekateri memorandumi o soglasju so začeli veljati v okviru sedanjega mandata: memorandum s Komisijo in EBRD v vzhodnem sosedstvu, Rusiji in Srednji Aziji, okvirni sporazum sklada za spodbujanje naložb v sosedstvo (NIF) ter sporazum o vzajemnem zaupanju z institucijama Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) in Agence Française de Développement (AFD) za sredozemsko regijo in Afriko. Memorandum o soglasju predstavlja okrepljeno zavezo za sodelovanje operativne narave. Večje sofinanciranje in sodelovanje sta povečala možnost za skladne pogoje za projekte in sektorje med MFI, kot zahteva Sklep.

Kar zadeva vrsto operativnega sodelovanja, je bilo na podlagi ocene ugotovljeno, da je lahko odmik od vzporednega sofinanciranja v korist skupnemu financiranju v nekaterih primerih v interesu posojilojemalcev in da lahko tudi izboljša učinkovitost finančne podpore, ki jo zagotavljajo MFI. V tem okviru bi EIB morala še naprej spodbujati pojem vzajemnega zaupanja med EIB in drugimi MFI/EBFI, kot se to dogaja danes v ključnih finančnih mehanizmih v okviru IPA, ENPI in DCI. To bi zmanjšalo podvajanje prizadevanj sofinancerjev ter olajšalo razvoj, izvajanje in spremljanje projektov s strani nosilcev projektov, saj bi se zmanjšalo njihovo upravno breme. S temi dogovori bi se morale še naprej spodbujati dobre prakse EU, kot so prakse na področju okolja in javnih naročil, pri čemer je treba upoštevati in okrepiti uporabo lokalnih sistemov v skladu z načeli in cilji Pariške deklaracije za učinkovitost pomoči in programa za ukrepanje iz Akre.

5. SKLEP

Zunanji mandat EIB, ki ga podpira jamstvo EU, se je pokazal kot učinkovito sredstvo, ki s financiranjem ustreznih projektov v partnerskih državah služi zunanjim politikam EU. Obenem čedalje širši in čedalje bolj velikopotezen zunanji program EU kaže na potrebo po večji skladnosti politike in večji podpori partnerskih držav, na primer v njihovem boju proti podnebnim spremembam in pri učinkovitosti virov, ki sta postali najobsežnejša prednostna naloga EU.

Skladnost politike je mogoče izboljšati tako, da se obseg mandata bolje uskladi s primerjalnimi prednostmi ter sedanjimi sredstvi EIB in da se okrepijo smernice politike, da bi se zagotovila močnejša vloga v podporo politikam EU.

Kar zadeva izvajanje, je na podlagi ocene ugotovljeno, da je EIB učinkovito opravljala svoje posle, vendar bi se ta učinkovitost lahko še izboljšala s povečanjem njene zmogljivosti pri podpori nosilcev projektov skozi ves čas trajanja projekta. Povečana podpora nosilcev projektov projekta je še toliko pomembnejša glede na nov poudarek s strani Parlamenta in Sveta na potrebi po spodbujanju vpliva socialnega in gospodarskega razvoja. Za izpolnitev

tega cilja bi EIB morala povečati razpoložljive človeške vire za svoje zunanje dejavnosti in povečati razpoložljivost dopolnilnih nepovratnih sredstev.

Na podlagi tega sporočila in ugotovitev poročila upravljalnega odbora „modrih oseb“ ter zunanje ocene Komisija podaja zakonodajni predlog, katerega cilj je povečati skladnost s cilji politike EU in povečati dodano vrednost zunanjih poslov EIB v drugi polovici obdobja 2007–2013, ki ga zajema Sklep.